บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการนิเทศในคลินิกของอาจารย์พยาบาลในหอผู้ป่วยอายุรกรรมและศัลยกรรม และศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาลเกี่ยวกับปัญหาการนิเทศการพยาบาลในคลินิก

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ อาจารย์พยาบาลผู้ทำหน้าที่นิเทศการฝึกปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลในหอผู้ป่วยอายุรกรรม และศัลยกรรม ในวิทยาลัยพยาบาลที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งหมด 54 คน ได้แก่ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ วิทยาลัยพยาบาลกองทัพอากาศ วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ และวิทยาลัยพยาบาลตำรวจ แต่สุ่มมาเพียง 4 วิทยาลัย มีจำนวนทั้งหมด 45 คน ได้แก่ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก และวิทยาลัยพยาบาลตำรวจ

การสุ่มตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรอาจารย์พยาบาล ใช้วิธีการสุ่มหลายขั้นตอน ดังนี้

1. สุ่มตัวอย่างประชากรอาจารย์พยาบาล จากวิทยาลัยพยาบาลต่างๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยวิธีสุ่มแบบแบ่งพวกหรือแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตัวอย่างประชากรอาจารย์พยาบาล จากหอผู้ป่วย คือ อายุรกรรม และศัลยกรรม

2. คำนวณหาจำนวนตัวอย่างประชากรอาจารย์พยาบาล ของแต่ละวิทยาลัยพยาบาล

3. สุ่มตัวอย่างประชากรอาจารย์พยาบาลจากหอผู้ป่วยอายุรกรรมและศัลยกรรมของแต่ละแห่ง โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. ปฐมนิเทศ มีรายการพฤติกรรมการนิเทศ จำนวน 4 ข้อ
2. มอบหมายงาน มีรายการพฤติกรรมการนิเทศ จำนวน 4 ข้อ
3. กิจกรรมการนิเทศ
   - 3.1 การเยี่ยมตรวจ มีรายการพฤติกรรมการนิเทศ จำนวน 5 ข้อ
   - 3.2 การประชุมปรึกษา มีรายการพฤติกรรมการนิเทศ จำนวน 4 ข้อ
   - 3.3 การให้คำแนะนำ มีรายการพฤติกรรมการนิเทศ จำนวน 3 ข้อ
   - 3.4 การสอน มีรายการพฤติกรรมการนิเทศ จำนวน 10 ข้อ
   - 3.5 การสังเกต มีรายการพฤติกรรมการนิเทศ จำนวน 1 ข้อ
   - 3.6 การร่วมมือปฏิบัติ มีรายการพฤติกรรมการนิเทศ จำนวน 11 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสัมภาษณ์พฤติกรรมการนิเทศด้านการวางแผน และด้านการประเมินผลของอาจารย์พยาบาล มีรายการพฤติกรรมการนิเทศด้านการวางแผน 18 ข้อ และด้านการประเมินผล 26 ข้อ รวม 44 ข้อ ดังนี้

1. ด้านการวางแผน
   - 1.1 การรวมรวมข้อมูล มีรายการพฤติกรรมการนิเทศ จำนวน 5 ข้อ
   - 1.2 การจัดขอบเขตความรู้ มีรายการพฤติกรรมการนิเทศ จำนวน 2 ข้อ
   - 1.3 การเตรียมสถานที่ฝึกปฏิบัติ มีรายการพฤติกรรมการนิเทศ จำนวน 2 ข้อ
   - 1.4 การกำหนดแผนการนิเทศ มีรายการพฤติกรรมการนิเทศ จำนวน 9 ข้อ
2. ด้านการประเมินผล
   - 2.1 วัตถุประสงค์ มีรายการพฤติกรรมการนิเทศ จำนวน 6 ข้อ
   - 2.2 การรวบรวมข้อมูล มีรายการพฤติกรรมการนิเทศ จำนวน 7 ข้อ
   - 2.3 วิธีการประเมินผล มีรายการพฤติกรรมการนิเทศ จำนวน 5 ข้อ
   - 2.4 ผู้ประเมิน มีรายการพฤติกรรมการนิเทศ จำนวน 4 ข้อ
   - 2.5 ผลการฝึกปฏิบัติงาน มีรายการพฤติกรรมการนิเทศ จำนวน 4 ข้อ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เครื่องมือฉบับที่ 2 ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคลของอาจารย์พยาบาล ได้แก่ แผนก วุฒิการศึกษา การได้รับการอบรมด้านการนิเทศ และประสบการณ์การทำงาน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามปัญหาการนิเทศในคลินิก ตามการรับรู้ของอาจารย์พยาบาล มีรายการปัญหาการนิเทศจำนวน 63 ข้อ ดังนี้

1. ด้านสถาบันการศึกษา มีรายการพฤติกรรมการนิเทศ จำนวน 13 ข้อ
2. ด้านสถานที่ฝึกปฏิบัติงาน มีรายการพฤติกรรมการนิเทศ จำนวน 9 ข้อ

3. ด้านอาจารย์พยาบาล มีรายการพฤติกรรมการนิเทศ จำนวน 27 ข้อ

4. ด้านนักศึกษาพยาบาล มีรายการพฤติกรรมการนิเทศ จำนวน 14 ข้อ

การเตรียมผู้ช่วยวิจัย

1. ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ช่วยวิจัยจากผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ทางการศึกษาและการนิเทศ ซึ่งได้ผู้ช่วยวิจัยคือ นิสิตปริญญาโท สาขาการพยาบาลศึกษาจำนวน 4 คน

2. ผู้ช่วยวิจัยศึกษาทำความเข้าใจกับเอกสารที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเครื่องมือในการวิจัย

3. ผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยทดลองสังเกต และสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยกระทำเป็นตัวอย่างจริง จากนั้นให้ผู้ช่วยวิจัยทดลองสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

4. ผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยได้ทำการสังเกต และสัมภาษณ์ในสถานการณ์ Try Out เพื่อทดสอบค่าความเที่ยงระหว่างผู้สังเกต และสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลทั้ง 4 แห่ง และผู้อำนวยการโรงพยาบาลทั้ง 4 แห่ง เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ติดต่อกับหัวหน้าฝ่ายวิชาการ หรือฝ่ายส่งเสริมวิชาการ และหัวหน้าภาควิชาการพยาบาลอายุรศาสตร์ และศัลยศาสตร์ของวิทยาลัยที่เป็นตัวอย่างประชากร เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอความร่วมมือชี้แจงให้แก่อาจารย์พยาบาล เพื่อความเข้าใจและให้ความร่วมมือในการสังเกตและสัมภาษณ์ ตลอดจนการตอบแบบสอบถาม

3. ในขั้นตอนการเก็บรวมรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสังเกตอาจารย์พยาบาลเข้าทำการสังเกตพฤติกรรมการนิเทศของอาจารย์พยาบาลแต่ละคน และแจกแบบสอบถามแก่อาจารย์พยาบาลทุกคนที่นิเทศประจำหอผู้ป่วยอายุรกรรม และศัลยกรรม ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้น 23 สัปดาห์ และในช่วงเวลาดังกล่าวจะทำการสัมภาษณ์อาจารย์พยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างพร้อมกันไปด้วย

4. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาคิดคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. แบบสังเกต

อาจารย์พยาบาลจากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี	กรุงเทพ	5 คน	คนละ	5 วัน
อาจารย์พยาบาลจากวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์		5 คน	คนละ	5 วัน
อาจารย์พยาบาลจากวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก		3 คน	คนละ	5 วัน
อาจารย์พยาบาลจากวิทยาลัยพยาบาลตำรวจ		5 คน	คนละ	5 วัน
	รวมทั้งสิ้น			**90 วัน**

2. แบบสัมภาษณ์

อาจารย์พยาบาลจากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี	กรุงเทพ	5 คน
อาจารย์พยาบาลจากวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์		5 คน
อาจารย์พยาบาลจากวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก		3 คน
อาจารย์พยาบาลจากวิทยาลัยพยาบาลตำรวจ		5 คน
	รวม	18 คน

3. แบบสอบถาม

อาจารย์พยาบาลจากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี	กรุงเทพ	12 คน
อาจารย์พยาบาลจากวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์		13 คน
อาจารย์พยาบาลจากวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก		5 คน
อาจารย์พยาบาลจากวิทยาลัยพยาบาลตำรวจ		11 คน
	รวม	41 คน

ผู้วิจัยทำการสังเกต และแบบสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองร้อยละ 75 ของกลุ่มตัวอย่าง และให้ผู้ช่วยวิจัยทำการสังเกต และสัมภาษณ์ร้อยละ 25 ส่วนแบบสอบถามเก็บด้วยตนเอง โดยส่งแบบสอบถามไปทั้งสิ้น 45 ชุด ได้รับคืนและเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 41 ชุด คิดเป็นร้อยละ 93.18

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ระยะเวลาในการเก็บรวมรวมข้อมูล

วิทยาลัยพยาบาล	ระยะเวลา	จำนวน (วัน)	หมายเหตุ
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ	2 มี.ค.37-12 พ.ค.37	25	วันจันทร์ - ศุกร์
วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์	26 พ.ค.37- 3 ก.ค.37	25	วันจันทร์ - พุธ
วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก	9 มี.ค.37- 9 ส.ค.37	15	วันพุธ - ศุกร์
วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ	7 มิ.ย.37-30 ก.ค.37	25	วันจันทร์ - พุธ
	รวม	90 วัน	

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยกำหนดค่าเฉลี่ยสำหรับแปลความหมายพฤติกรรมการนิเทศ และปัญหาการนิเทศในคลินิกของอาจารย์พยาบาลตามรายด้าน และรายข้อดังนี้

พฤติกรรมการนิเทศ ด้านการวางแผน การปฏิบัติ และการประเมินผล (นิตยา เดชะพรหม, 2532)

ร้อยละ 10 - 20 หมายความว่า พฤติกรรมการนิเทศนั้นมีการปฏิบัติ น้อยที่สุด

ร้อยละ 21 - 40 หมายความว่า พฤติกรรมการนิเทศนั้นมีการปฏิบัติ น้อย

ร้อยละ 41 - 60 หมายความว่า พฤติกรรมการนิเทศนั้นมีการปฏิบัติ ปานกลาง

ร้อยละ 61 - 80 หมายความว่า พฤติกรรมการนิเทศนั้นมีการปฏิบัติ มาก

ร้อยละ 81 -100 หมายความว่า พฤติกรรมการนิเทศนั้นมีการปฏิบัติ มากที่สุด

ปัญหาการนิเทศในคลินิก ด้านสถาบันการศึกษา สถานที่ฝึกปฏิบัติงาน อาจารย์พยาบาล และนักศึกษาพยาบาล (ประคอง กรรณสูต, 2535)

1.00 - 1.49 หมายความว่า ข้อความนั้นเป็นปัญหาการนิเทศ น้อยที่สุด

1.50 - 2.49 หมายความว่า ข้อความนั้นเป็นปัญหาการนิเทศ น้อย

2.50 - 3.49 หมายความว่า ข้อความนั้นเป็นปัญหาการนิเทศ ปานกลาง

3.50 - 4.49 หมายความว่า ข้อความนั้นเป็นปัญหาการนิเทศ มาก

4.50 - 5.00 หมายความว่า ข้อความนั้นเป็นปัญหาการนิเทศ มากที่สุด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS* (Statistical Packing for The Social Sciences) ที่ศูนย์บริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีขั้นตอนดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

2. ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการนิเทศในคลินิกของอาจารย์พยาบาลใช้การวิเคราะห์ดังนี้

2.1 หาค่าเฉลี่ย (Arithmetic mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของพฤติกรรมการนิเทศด้านการวางแผน การปฏิบัติ และการประเมินผล

2.2 เปรียบเทียบพฤติกรรมการนิเทศระหว่างด้านการวางแผน การปฏิบัติและการประเมินผล โดยทดสอบค่าที (t-test)

2.3 เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการนิเทศในคลินิก จำแนกตามแผนกอายุรกรรมและศัลยกรรม วุฒิการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี การได้รับการอบรมด้านการนิเทศและไม่ได้รับการอบรมด้านการนิเทศ และประสบการณ์การทำงาน 2-10 ปี และมากกว่า 10 ปี ของอาจารย์พยาบาล วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

3. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการนิเทศในคลินิกตามการรับรู้ของอาจารย์พยาบาล วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ยของคะแนนทั้งหมด และจัดอันดับ นำเสนอในรูปความเรียง โดยทดสอบค่าที (t-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) โดยทดสอบค่า F (F-test) และทดสอบค่าเฉลี่ยของคะแนนรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ่ (Scheffe's test for all comparison)

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ตั้งระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย